

politice. — (Kč) — — Univ. prof. Dr. Fr. Weyr, dosavadní prezident Státního úřadu statistického, se vzdal presidentství SÚS a na jeho místo byl jmenován sekč. šéf Dr. Auerhan. — Ministerstvo financí připravilo osnovu zákona o měnové úpravě. Podle ní prý má být 100 Kč rovno 33,75 dolaru (podle středního kursu) a 1 Kč se má rovnat 44,58 miligramům ryzího zlata. Kromě toho se ustanovuje, že jednotka Kč je definitivní. — Podle novinářských zpráv se v ministerstvu spravedlnosti počne v nejbližší době jednání mezi zástupci tohoto ministerstva a ministerstva školství o reformě právnického studia. — Mezi prof. inž. Dr. Brdlíkem a univ. prof. Dr. Englišem rozvinula se polemika o splácení státního dluhu. Prof. Brdlík uveřejnil svoje články v Národních listech, prof. Engliš v Lidových novinách. — Senátní prezident Dr. Frant. Vážný byl jmenován II. skutečným prezidentem Nejvyššího soudu. — Moravská právnická jednota konala valnou hromadu v Brně 9. dubna t. r. Pražská právnická jednota bude konati svou valnou hromadu 23. května. — V Ženevě do konce dubna se konala mezinárodní konference pro potírání penězokazectví. Předsedal jí guvernér čs. Národní banky Dr. Pospíšil, československou delegaci vedl univ. prof. Dr. Kallab. — K osnově notářského řádu byly se strany německých notářů podány připomínky, které odmítají návrh osnovy, aby notáři byli povinni úřadovati jazykem státním, žádají zřízení drobných komor, z nichž některé by byly německé, a aby tyto komory měly plné disciplinární právo, kdežto osnova zavádí dozor státní. — Na německé právnické fakultě v Praze byl habilitován pro obor práva správního Dr. Franz Adler, sekretář České banky Union v Praze. — V ministerstvu unifikací se pracuje na osnově unifikující a reformující trestní právo o mladistvých. — Z mála jubileí připadajících na květen vzpomínáme, že 25. května t. r. se dožije stoletého jubilea potravní daň na čáře pro hlavní město Prahu. — (Ča.)

Washingtonská konference. Podle resoluce, přijaté na VI. panamerickém kongresu, sešla se ve Washingtonu konciliační a arbitrážní konference. Tato zřídila v první řadě komisi pro zprostředkování mezi Bolívií a Paraguay, pak vypracovala generální meziamerickou konvenci pro smírčí řízení, obecnou rozhodčí smlouvu a přijala protokol o postupné arbitráži. Vzorem k těmto úmluvám — které nejsou ovšem daleko tak rozsáhlé — byla 12. osnova Úmluvy, vypracovaná Mezinárodní komisí amerických právníků pro VI. panamerickou konferenci a která jedná o smírném řešení mezinárodních sporů. Podnětem k ní byly rozhodčí smlouvy, sjednané po světové válce mezi některými americkými státy podle koncepce severoamerického státního tajemníka Bryana. —Kč—

Čo sa chystá v trestnom zákonodárstve. Národnému shromáždzeniu majú byť ešte tohoto roku predložené k prejednaníu z dôvodov súvyslostí tieto osnovy zákonov:

a) Osnova trestného poriadku, ktorým má byť unifikované formálne trestné právo pre celé územie republiky Československej. Táto osnova má byť akýmsi základom komplexu osnov zákonov, ktoré bude treba v Národnom shromáždeníu prejsť spoločne tak, aby nabyli zároveň účinnosti. Vedľa tejto osnovy sú to ešte tieto osnovy zákonov:

b) Osnova zákona o organizácii porotných súdov. Táto osnova bola už vládou schválená a Národnému shromáždeníu k ústavnému prejednaníu predložená (č. tisku 487 posled. odstavec II. voleb. obd.). Tento vládny návrh riešil predbežne tiež niektoré otázky, ktoré upravuje osnova trestného poriadku a preto bude treba oba tieto zákony navzájom prispôbiť. Jedná sa však len o rozdiely významu viac formálneho a preto zvláštne osnovy nebude treba.

c) Osnova zákona o súdoch nad mladistvými. Táto osnova bola už meziministersky prejednaná; bude však vzhľadom na nový trest. poriadok a na základe pripomienok znovu prepracovaná. Nútneť spoločného prejednaníu tejto osnovy s osnovou trest. poriadku javí sa odôvodnenou momentánú vecnými nakoľko zák. článok VII. z roku 1913, ktorý ešte

teraz upravuje súdníctvo nad mladistvými na Slovensku, spočíva na trestnom poriadku, ktorý unifikáciou pozbude platnosti, čím by aj citovaný zákonný článok pozbyl potrebného podkladu.

d) Osnova zákona o poplatkoch v trestnom pokračovaní, konanom na súkromnou obžalobu, ktorá sa tiež bude riadiť úpravou trestného poriadku, menovite jeho ustanovením o opravných prostriedkoch.

Súrnosť a nútnosť úpravy týchto zákonov je odôvodnená terminovaním zákona zo dňa 23. mája 1922 č. 168 Sb. z. a n. viď čl. II. 1. odst. (do konce roku 1930), ktorý obsahuje dôležité procesné ustanovenie, ktoré bude treba tiež nahraďovať ustanoveniami nového trest. poriadku.

—era—

Nutnosť novelisovať jazykové predpisy. Pod týmto názvom vyšiel v listopadovom sešite »Nové Doby« článok doc. Dr. Zd. Pešky, jenž zastává své stanovisko, dávno jím hlášané, že totiž i pro cizince platí jazyková výhoda užívati u našich státních orgánů menšinového jazyka. Nechci se zmíniti o tom, zda tento článek, který vyšel právě v době tiskové žaloby na presidenta Nejvyššího soudu, byl publikován ve vhodnou dobu, nýbrž chci poukázati na návrh autora, že nutno novelisovat jazykové předpisy. V této věci souhlasím s autorem, než myslím, že nikoli ve směru jím navrhovaném. Mluveno de lege ferenda jest nutno uvěřiti, že každý národ, tedy sociologická jednotka osobitá, má právo vyžiti se svým osobitým způsobem. K tomu přispívá stát, jako vrcholná organisace na vytčeném území. Historií se stalo, že státní území nejsou národnostně jednotná. Není jednotná Francie, Německo, Itálie, a téměř žádný z evropských států. Jest však zajímavo, že jazyková otázka jest právě nejvíce ventilována ve státech, kde »postiženými« jest živel germánskoněmecký. Souvisí to s tím, že živel tento jest průbojnější a životnější než národy jiné. Proto hlavně živel tento přivádí jazykovou otázku na přetřes s různými argumentacemi. Nechci opět poukázati na to, že pokud tento živel jest v postavení většiny, nedá menšině ani to, co nechce jinde přijati. — V našich zemích jest jazyková otázka stará přes 1100 let, a jest tím ožehavější, že stýká se zde živel německý se slovanským živlem, který jest si vědom toho, že ztráta jazyka jeho souvisí se ztrátou národní osobitosti máje smutné zkušenosti se svými bratry na severu. — Prakticky u nás se stala chyba, že tato eminentně národní otázka posuzuje se politicky, a jak u nás se politické nazírání zvrhlo, znamená to v politické logice: Co tvrdí strana »A« jest ze stanoviska strany »B« nepravdou, nesmyslem a jak dále se to nazývá. Ježto strany tak zv. pravé hájí národní ráz státu, rozumí se ze stanoviska naší politické logiky, že tento ráz musí býti potírán stranami tak zv. levými. Zavedením jazykové otázky na toto pole jest zásadní chybou naší jazykové otázky. U Němců, ani našich, to již tak není. Jsou denní doklady toho, že levé strany německé v otázkách jazykových jsou pravější než strany pravé, chápající správně jazykové potřeby svého národa německého. Proti takové mentalitě ovšem nutno býti tím více na stráži. Státní politika ovšem nemůže býti tak přímočará, jak by politika národní vyžadovala, avšak přece ústupky této praktické politice musí býti co nejmenší a co nejnutnější. Se stanoviska toho dala by se akceptovati zásada 20% menšiny jazykové, avšak pouze pro naše občany státní. Rozšiřovat tuto zásadu na cizí státní občany, jest průlomem do průměrného práva státního národa, a proto jest již nyní »prostému rozumu průměrného střízlivého občana naprosto nepochopitelný«, proč s jazykovým právem cizinců dělá se ze stanoviska jeho zastánců takový povyk. Poukazy na stejné nakládání s cizinci zde neplatí, ježto stejnou argumentací dalo by se za chvíli hájit volební právo a jiná práva veřejná pro cizince. Věc není tak absurdní, jak by se zdálo, viz příklad: Angličané proti státu Transvalskému z nedaleké minulosti. Cizinec prostě jest stále cizincem, a práva musí míti taková, jaká mu zákon dá. V oboru práva soukromého může býti cizinec postaven na roveň občanu státu, v oboru práva veřejného nutně musí cizinec ustoupiti domácímu, tedy i v oboru práva jazykového. Jest přirozeno, že ve Francii jednáme s autoritami